

Darbīgie mārsnēnieši šovasar apņēmas – jānāk kopā un pašiem jāveido pagasta dzīve. Pirmā iecere jau īsteno – vasarā notika Sporta svētki, nu ir idejas pasākumam Ziemassvētku ieskaņai. Kopienas aktīvistu šomēnes aptaujā pagasta iedzīvotājus, lai noskaidrotu, ar ko vietējie pagastā lepojas, kas te nepatīk un būtu jāuzlabo.

Tiekoties ar kopienas pārstāvjiem, “Druva” centās izziņāt, kas mārsnēniešiem aktuāls, vai pēc lielā novada izveidošanas viņi pašvaldībā jūtas sadzirdēti. Sarunā piedalījās **INGRĪDA ZILGALVE, SARMĪTE LĀCE, MADARA MELBĀRDE-ŽUKOVA** un Mārsnēnu bibliotēkas vadītāja **INTA PURIŅA**.

Motivācija aktivizēt kopienas

Ingrīda: – Kad jau dzirdējām, ka pagastos cilvēki nāk kopā, spriež un rīkojas, lai vietējā dzīve būtu interesantāka, un kultūras nama vadītāja Inta Zaksa rosināja darboties, sākām tikties. Es Mārsnēnos jau gadiem esmu bijusi starp aktīvajiem, tāpēc šoreiz vēlējos, lai iniciators ir kāds cits.

Sarmīte: – Man vienmēr ir bijis svarīgi ne tikai tas, kas notiek manā sētā, bet visā pagastā, jo tas ietekmē, cik labi katrs jūtas. Kad vēlēja lielā novada pašvaldību, sapratu, ka neviens no pagasta vēlēšanās pat nekandidē, tāpat nebūs neviens, kas mūs pārstāv. Kopiena, man šķiet, ir viens no veidiem, kā iedzīvotājiem sevi pārstāvēt. Nevar sēdēt un gaidīt, ka kāds nāks pie manis, pašai jāinteresējas, jāpiedalās. Tas arī ir mans vadmotīvs būt kopienā. Esmu no vienas paaudzes ar Ingrīdu, te jau ilgi darbojies un esmu bezgala priecīga, ka nāk jaunie, ģimenes, kurām rūp, kas pagastā notiek.

Madara: – Tētis teica, ka jānāk. Atnācu un sapratu, ka šis formāts man der. Esmu dzimusi mārsnēniete, te augusi, esmu ļoti saistīta ar šo vietu. Arī tad, kad biju prom, vienmēr gribēju atgriezties, man galvenais mērķis, lai tā būtu arī mani bērniem. Lai viņi šo vietu sauc par savām mājām, lepojas ar to. Lokācija Mārsnēniem ir tiešām laba. Kam mums Rīga, ja te pat ir Valmiera, Cēsis, Smiltene. Vēlos panākt, lai pagasts ir labiekārtotāks, sakoptāks, lai jauniešiem ir, ko darīt, un nav jādomā par muļķībām. Lai brīvo laiku aktīvi var pavadīt visi: mazie, pusaudži, bērnu vecāki un seniori. Lai mēs te jūtamies labi, pašpieņemami, lai mums ir viss nepieciešamākais un nav jābrauc pēc kultūras vai sporta uz pilsētu. Lai būtu labāk, daudz varam izdarīt paši, bet jābūt arī pašvaldības iesaistei.

Sarmīte: – Uzskatu, ka neatlaidīgi, protams, labdabīgi, klauvējot pie pašvaldības durvīm, parādot, kas mēs esam, kādas ir mūsu intereses, atkal un atkal par sevi atgādinot, pašvaldībai, pieņemot lēmumus, Mārsnēnu vārds paliktu priekšā.

Vietējie aktīvi darbojas Mārsnēnu attīstībai

Jo sakārtotāks, jo pašiem patīkamāk

Inta: – Mārsnēnos ienācu pirms vairāk nekā desmit gadiem. Ir cilvēki, kas te nodzīvo mūžu, bet neiedzīvojas, savukārt man ir sajūta, ka esmu iedzīvojusies. Arī darbs bibliotēkā ar iedzīvotājiem, iespēja redzēt, cik daudz šeit ir talantīgu cilvēku, iedvesmo. Kopiena ir iespēja Mārsnēnos vairāk izcelt, iesaistīt talantīgos cilvēkus, kuri ikdienā nelielā mērā par sevi manīt.

Interesanti, ka uz Mārsnēniem mani atveda ballītes. Raunā, kur dzīvoju, tādu nebija, bet te regulāri notika, tāpēc bieži atbraucu. Mārsnēni bija īpaši ar zaļumbalēm, kurp sabrauca no plašas apkārtnes. Tā atkal varētu būt.

Ingrīda: – Jā, nāca arī uz Ziemassvētku pasākumu.

Madara: – Un 18. novembrī bija pasākums, kur uzstājās vietējie, pēc tam bija balle. Tiešām patriotiski. Mēs tolaik bijām jaunieši, bet mums bija svarīgi būt šeit, Mārsnēnos, kopā ar vecākiem. Arī brīvdienās braucām uz pasākumiem tieši šeit, turējāmies kopā.

Ingrīda: – Tā veidojas piederības sajūta.

Madara: – Tāpēc arī gribas piedomāt par attīstību, labiekārtošanu, jo kuram gan negribas skriet skaistā stadionā. Jo sakārtotāk, jo pašiem patīkamāk. Tas arī dod ierosmi satikties.

Sarmīte: – Te jābūt pieaugušo iniciatīvai, ļaujot jauniešiem justies līdzvērtīgiem, tad arī viņi gribēs iesaistīties.

Ingrīda: – Kā ar volejbola laukumu – pašvaldība palīdzēja, bet jaunieši gāja un darīja. Viņiem ir jāredz rezultāts.

Madara: – Ļoti priecājos par katru aktivitāti, kas te notiek. Ne visos pagastos strādā deju pedagogs. Mēs esam ļoti laimīgi, ka mums tāds cilvēks ir un mazajiem ģipariem ir iespēja dejot. Apmeklētība ir ļoti liela. Mums ir arī ansambļi, dejošana, līnijdejas, amatierēātris, bet varētu būt vēl vairāk, tā vairāk cilvēku iesaistot un veidojot to kopības sajūtu, ka esam kā liela ģimene.

Sarmīte: – Ceram no aptaujas izprast, kādas tieši ir vietējo vēlmēs, kas būtu visaktuālāk.

Ingrīda: – Jo telpas ir. Ceļš tagad arī ir labs, speciālistam vienkāršāk līdz mums atbraukt. Paši vēl šogad plānojam rīkot “Kopābūšanu pirms Ziemassvētkiem”, to esam iecerējuši kā iespēju mārsnēniešiem būt kopā un veidot tradīciju. 18. decembrī, pēdējā Adventes svētdienā, aicināsim vietējos dalīties ar to, kas viņiem ir: kāds māc skaisti adīt zeķes un var apmainīties ar to; citam ir gardi ievāriņumi vai marinējumi. Tāpat aicināsim piedalīties vietējos talantīgos dziedātājus, pasādarbniekus. To plānojam kā āra pasākumu, lai ikviens, kurš pat tikai brauc garām vai ir atnācis uz veikal, var ieraudzīt, piestāt un uzzināt par mums vairāk.

Sarmīte: – Turklāt tā vairāk uzzināsim, ko mārsnēnieši prot, ko cits no citā varam mācīties, ar ko apmainīties vai nopirkt.

Madara: – Mums arī vēl liels

■ IDEJĀM BAGĀTAS. Inta Puriņa (no kreisās), Sarmīte Lāce, Madara Melbārde-Žukova un Ingrīda Zilgalve ir dažas no aktīvajām mārsnēnietēm, kuras darbojas, lai Mārsnēnu vārds izskanētu arvien plašāk.

Foto: IVETA ROZENTĀLE

solis jāspēr, lai satuvinātos, jo kovidā gadi veicinājuši to, ka katrs esam savā kamoliņā. Sāksim atkal draudzēties.

Cenšas sasniegt ikvienu

Ingrīda: – Mārsnēniešu aptauju rīkojam, lai uzzinātu katru vēlmes, kas patīk, ko gribētu citādi, tas būtu pamats aktivitātēm, virzībai. Mārsnēnu pagastā ir ap 760 iedzīvotāju, līdz 18 gadu vecumam apmēram pusotrs simts, vēl daļa, kas nedzīvo uz vietas, bet atbrauc, piemēram, brīvdienās. Domājam, apmēram 200 vietējiem vajadzētu būt aizsniedzamiem. Anketu var aizpildīt gan digitāli, gan arī veidlapa ir veikalā un bibliotēkā, vietās, kas ikdienā ir pieejamas. Centīsimies uzrunāt cilvēkus arī individuāli.

Inta: – Jā, ir svarīgi uzrunāt individuāli. Arī bibliotēkā runājos ar cilvēkiem, atklājas, ka labprāt iesaistītos, kaut ko darītu, bet vēlas, lai viņus uzrunātu personīgi.

Madara: – Anketa savā ziņā ir arī kā uzaicinājums atnākt uz tikšanos, iespēju iesaistīties. Tāpat informācija ir svarīga kopienas stratēģijai un projektos, kuros vēlēsimies iesaistīties.

Saņemt informāciju un tikt sadzirdētiem

Sarmīte: – Sarežģītāk ir nepieciešamo informāciju iegūt no pašvaldības. Pēc reformas arvien nav skaidrs, kurš par ko ir atbildīgs, kurš pašvaldības līmenī pieņem lēmumus par noteiktiem jautājumiem, pie kura speciālista varam vērsties, ja ir kādas idejas, neskaidribas.

Madara: – Varam rakstīt Cēsu novada iesniegumu lapā, pašvaldības policijai, bet kam konkrēti varam zvanīt par ceļiem, par idejām, projektiem, praktiskiem jautājumiem? Tā visa trūkst.

Ingrīda: – Nav caurspīdīguma.

Sarmīte: – Zinām, ka ir Priekuļu apvienības pārvaldes vadītāja, bet neesam sajutuši viņas vēlmi mūs satikt, labprāt iepazītos. Gribētos saprotamu komunikāciju ar pašvaldības dažādiem līmeņiem, lai nav sajūtas, ka, realizējot kādu projektu, neviens nepajautā, kā mums būtu labāk, ērtāk, ko mums vajag.

Ingrīda: – Kaut vai piemērs ar āra trenāžieriem. Tie ir ļoti labi, bet vieta nav pārdomāta – no bērnu laukuma tos šķir dzīvžogs, pati vieta bieži ir slapja, tāpēc ir nepraktiska.

Sarmīte: – Mēs te dzīvojam. Pajautājot varētu nonākt pie ideju vislabākās realizācijas. Saprotam, ka, visticamāk, pašiem jāuzrunā pašvaldība, jāizrāda iniciatīva, jātur roka uz pulsa, kas notiek, tad arī sadarbība ieiesies.

Madara: – Bet arī tas nav skaidrs, vai tiešām mums pirmajiem jāspēr solis, vai pašvaldībai vajadzētu šo pirmo soli spert – vaicāt, sevi prezentēt, izstāstīt, kurš par ko atbild. Un vai vispār būs tā, ka katrā pagastā pašvaldības pārstāvji atbrauks un ar sevi iepazīstinās?

Ingrīda: – Būtu ļoti saprast, kā tas ir plānots.

Inta: – Ja kādam cilvēkam novadā kaut kas nepieciešams, daudz izmanto bibliotēkas pakalpojumus. Bet ir cilvēki, kuri vēl nezina, ka bibliotēka ir arī klientu apkalpošanas centrs. Informāciju par to nododam no cilvēka cilvēkam. Bet tādu informāciju vajadzētu vairāk izplatīt arī pašvaldības līmenī. Mārsnēnos ļoti daudzi apjūk, kā rīkoties, pie kā vērsties.

Madara: – Atverot mobilo lietotni “Cēsis”, pirmā ziņa, kas izlec, ka tajā nevar iesniegt iesniegumu par apkures pabalstiem. Tāpat viņi jau zina, ka ir šī problēma, ka ziņa - to dara klientu apkalpošanas centrs - līdz iedzīvotājam nav aizgājusi. Reizēm rodas sajūta – mēs (pašvaldība) zinām, jūst nē, bet ir labi.

Sarmīte: – Ir bijusi novada reforma, bet nav skaidras informācijas, viss notiek tādā taustīšanās līmenī. Mārsnēnos ir daudz darāmā, kur ar iedzīvotāju iniciatīvu vien nepietiek. Jaunais ceļš ir

valsts ceļš, bet pašvaldība var sekot līdzi, lai viss ir izdarīts līdz galam. Šobrīd gar malām nav ceļa stabiņu, nav atstarojošas vidus līnijas. Nāk tumšais laiks, tas rada bīstamas situācijas, īpaši, ja ceļa malā ir gājēji.

Ingrīda: – Ceļš Cēsis – Mārsnēni varētu būt ideāls velotūrismam, arī Mārsnēnos vajadzīgs vairāk gājēju ceļiņu. Vēlamies piesaistīt tūristus, domājam, ko viņi šeit varētu apskatīt. Mēs neesam bagāti ar kultūrvēsturiskām vietām, bet mums ir brīvdabas estrāde, kas ir vērtība, ap to var izveidot pastaigu takas, nelielu atpūtas parku, vietējo veidotas instalācijas. Tas piesaistīs arī tos, kuri tikai brauc cauri Mārsnēniem.

Madara: – Arī ceļam gar kapiem, estrādi vajadzētu būt tādām, lai braucējiem un gājējiem vasarā nav jāpiedzīvo putekļu vērpētes.

Sarmīte: – Mums jābūt pacietīgiem, uzstājīgiem un jāatgādina. Bieži vien jāgaida daudzi gadi, bet ar laiku tiekam līdz rezultātam. Tik elementāra, bet reizē būtiska lieta kā norāde “Mārsnēnu pagasts” arī ir nianse, kas veicina patriotismu un citiem sniedz informāciju, kādai vietai brauc cauri.

Ingrīda: – Bieži vien dzirdam daudz atrunu. Nepieciešams liels darbs ar pašvaldību. Un, no otras puses, mūsu pašu ieguldījums tradīciju atjaunošanā, vietējo iedzīvotāju saliedēšanā un kopā būšanā. □

Lappusi sagatavoja
IVETA ROZENTĀLE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no
Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par saturu atbild projekta īstenotājs
izdevniecība SIA “Cēsu Druva”.